

A KÚRIA v é g z é s e

Az ügy száma: Kpk.IV.39.009/2023/3.

A tanács tagja: Dr. Kalas Tibor a tanács elnöke; Dr. Balogh Zsolt előadó bíró; Dr. Sugár Tamás bíró

Kérelmező: hivatalból

Alkotmánybírósági határozat száma: 3004/2023. (I. 13.) AB határozat

Az ügy tárgya: a Fővárosi Törvényszék 15.K.701.687/2021/9. számú ítélete megsemmisítését követő eljárás meghatározása

Rendelkező rész

A Kúria az Alkotmánybíróság 3004/2023. (I. 13.) AB határozata alapján a Fővárosi Törvényszéket új határozat hozatalára utasítja.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

Az ügy alapjául szolgáló tényállás

Az alapügy felperesei használatbavételi engedélyezés iránti eljárásban ügyféli jogállás megállapítása iránti kérelmet terjesztettek elő az elsőfokú hatóság előtt, arra hivatkozással, hogy az érintett ingatlan tulajdoni lapján széljeggyel feljegyzett személyek. Az elsőfokú hatóság 2020. január 22. napján kelt végzésével a kérelmet visszautasította. A döntés szerint az ingatlan tulajdoni lapján széljeggyel feljegyzett „várományos” tulajdonosok a használatbavételi engedélyezési eljárásba nem vonhatók be, hiszen az még egy nem végleges, visszavonhatatlan jog. Rögzítette továbbá, hogy a 2020. január 21. napján lekért tulajdoni lapon a felperesek nevei alatt a „Kérelem visszavonása” szerepelt, azaz a közhiteles nyilvántartás szerint az építéssel érintett ingatlanon tulajdoni joggal nem rendelkeznek, tehát közvetlen érintettségük nem áll fenn az eljárásban.

A felperesek fellebbezése nyomán eljáró másodfokú hatóság 2021. március 10. napján kelt végzésével a felperesek fellebbezését elutasította és az elsőfokú hatóság döntését helybenhagyta. Megállapította, hogy a felperesek nem tulajdonosok, és az építési tevékenységgel érintett telekre, építményre vonatkozó jogukat nem jegyezték be az ingatlan-nyilvántartásba, ezért az ügyféli jogállás nem volt megállapítható.

A felperesek ezt követően bírósághoz fordultak, keresetükben arra hivatkoztak, hogy az -eladó részéről került sor a törlési kérelem benyújtására, ennek visszaállítása az eredeti időpontra vonatkozóan megtörtént. Alaptalannak tartották az alperes hatóság azon álláspontját, hogy ügyféli jogállással kapcsolatos kérelmek esetén a kérelmező jogi érintettségét, érdekének jogosságát, érdekeltiségét, jogos érdeksérelmét kell igazolni, mivel ezekről hivatalos tudomása volt.

A Fővárosi Törvényszék 2021. július 13. napján meghozott 15.K.701.687/2021/9. számú ítéletével a felperesek keresetét elutasította. A bíróság döntésében kiemelte, hogy a jogviszony szerinti (általános) ügyfélfogalmat az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 10. § (1) bekezdése, a jogszabály szerinti ügyfélfogalmat pedig az Ákr. 10. § (2) bekezdése tartalmazza. A jogviszonyon alapuló ügyféli minőség esetében a félnek bizonyítania kell, hogy a közigazgatási hatóság döntése jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti, a közigazgatási hatóságnak pedig a kérdésben mérlegelési, döntési kompetenciája van. Az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról szóló 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Elj.r.) ingatlan-nyilvántartási bejegyzést követel meg az ügyféli státuszhoz, ezért a széljegy nem alapozta meg a felperesek kérelmének teljesítését.

A felperesek (a továbbiakban: indítványozók) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybírósághoz, melyben a Fővárosi Törvényszék 2021. július 13. napján meghozott 15.K.701.687/2021/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozták. Álláspontjuk szerint a támadott ítélet ellenétes az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésével, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz tárgyában a 3004/2023. (I. 13.) AB határozatában döntött. Leszögezte, hogy az ügyfél definíció célja értelemszerűen az, hogy az adott eljárásban érvényesíteni lehessen az adott személy a jogát, jogos érdekét. Az Alaptörvény 28. cikke pedig a bíróságok számára alkotmányos kötelezettségként írja elő, hogy ítélező tevékenységük során a jogszabályokat az Alap-törvénnyel összhangban értelmezzék. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az ügyféli jogállás elismerésének elmaradása azt jelenti, hogy az ügyben érintettek nem tudják érvényesíteni a tisztességes eljáráshoz való jogukat, sem az ügy tisztességes elintézésére, sem a jogorvoslati út igénybevételére vonatkozóan a konkrét eljárásban.

Az Ákr. 10. § (1) bekezdése szerinti általános ügyfélfogalom az érintett jogának vagy jogos érdekének közvetlen érintettségét szabja feltételül. Az egységes bírói gyakorlat alapján mindig az ügy konkrét körülményeit kell vizsgálni, s az alapján dől el, hogy az adott eljárásban ki minősül ügyfélnek, kinek van jog által védett közvetlen érintettsége. Az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy ha az ügyfélminőség olyan állagra (illetve azon fennálló tulajdoni állapotra) vonatkozó, ami tárgya az ügyfélminőséggel célzott eljárásnak, s ez kötelmi viszonyban állást (adás-vételt) jelent, a széljegy kötelmi várományt keletkeztet. Az ügyfélminőség – pusztán formális indokok mentén való – el nem ismerése

pedig azt jelentené, hogy egyoldalú lenne az érdekérvényesítési pozíciója annak, aki (mint állagtulajdonos) a használatbavételi engedély előtt az építtető oldalán már tényleges résztvevője az adott állag viszonyainak (hiszen megvette a részét), tehát terhet vállalt.

Az eljáró bíróság döntésében nem adta indokát annak, hogy miért nem áll fenn az indítványozók joga, jogos érdeke közvetlen érintettsége, s miért állapította meg azt, hogy az indítványozók nem igazolták annak fennállását, miközben kötelmi igényük áll fenn, illetve széljegyen szerepelnek. Márpedig az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti, nevezetesen azt, hogy döntésének indokairól az eljárási törvényeknek megfelelően szükséges számot adnia.

Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz folytán eljáró Alkotmánybíróság a 3004/2023. (I. 13.) AB határozatában megállapította, hogy a Fővárosi Törvényszék 15.K.701.687/2021/9. számú ítélete ellentétes az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, ezért azt megsemmisítette.

A döntés indokolása

A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 123. § (2) bekezdése értelmében, ha az Alkotmánybíróság a bíróság határozatát megsemmisítette, a Kúria az elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra utasítja vagy a felülvizsgálati kérelem tárgyában új határozat hozatalát rendeli el. A Kúria az új eljárásra utasítást mellőzi, ha a jogsérelem utólagos orvoslására nincs lehetőség. A Kp. 123. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panasz esetén követendő eljárásra a polgári perrendtartás szabályait az e fejezetben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

A Pp. 427. § (1) bekezdés b) pontja értelmében, ha az Alkotmánybíróság megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét és a bírósági határozatot megsemmisíti, az alkotmányjogi panasz orvoslásának eljárásjogi eszközét – az Alkotmánybíróság határozata alapján és a vonatkozó eljárási szabályok megfelelő alkalmazásával – a Kúria állapítja meg.

A Pp. 428. § (1) és (2) bekezdése többek között kimondja, hogy az eredményes alkotmányjogi panasz alapján indított eljárásokat soron kívül kell lefolytatni, a Kúria nemperes eljárásban határoz.

Jelen ügyben az Alkotmánybíróság Fővárosi Törvényszék ítéletét megsemmisítette, így a felperesek kérelme elbírálatlan maradt. A fentiekre tekintettel a Kúria elrendelte, hogy a Fővárosi Törvényszék a felperesek kérelme tárgyában hozzon új határozatot. Az új eljárásra a Kúria – figyelemmel az Alkotmánybíróság határozatának megállapításaira – azt az iránymutatást adja, hogy a bíróság a felperesek jogának, jogos érdekének közvetlen érintettsége vizsgálata során legyen figyelemmel arra, hogy a széljegy kötelmi várományt keletkeztet, s döntésében az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rejlő indokolási kötelezettség alkotmányos követelményének tegyen eleget.

Záró rész

A döntés elleni jogorvoslatot a Pp. 407. § (1) bekezdés d) pontja zárja ki.

Budapest, 2023. február 13.

Dr. Kalas Tibor s.k. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt s.k. előadó bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:
tisztviselő